



LAPUAN HIIPPAKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS 2010





Vauhdikas vuosi! Piispa Simo Peura ja asessori Jukka Kuparinen kiiruh-tavat vihkimään uusia pappeja hiippakuntaan. Kuva: Timo Vuojus



Hiippakunnan papit koolla synodaalokokouksessa
Kuva: Juha Rajamäki



HIIPPAKUNNAN VUOSI 2010

Kulunut vuosi jäänee historiaan kirkon murrosvuotena. Kansankirkko hakee muotoaan jostain demokraattisen palvelulaitoksen ja entistä selvempää sitoutumista merkitsevän hengellisen yhteisön välimaastosta. Tulevaa suuntaa on vaikea ennakoida. Siihen voidaan kuitenkin teologisesti vaikuttaa pitämällä esillä sitä, mikä tekee kirkon kirkoksi.

Kirkosta eroamiset näkyivät Lapuan hiippakunnan seurakunnissa. Eroamisen tahti oli silti meillä Etelä-Suomea vähäisempää. Eniten erot tuntuivat opiskelukaupungeissa Jyväskylässä, Vaasassa ja Seinäjoella. Lokakuun eroamisaalto oli terveellinen heräte kirkolle. Seurakunnan tunnuksiksi sopii tässäkin tilanteessa linjaus ”rohkeasti hengellinen, reilusti välittävä” (Jyväskylä). Kirkon jäsenenä halutaan pysyä, jos sanomamme vastaa ihmisten hengellisiin tarpeisiin.



TT, pastori Jaakko Antila ja hiippakuntadekaani Juha Muilu teologisessa iltapäivässä. Kuva: Terhi Nissilä

Piispantarkastuksilla tuomiokapituli pyrki aktiivisesti tukemaan liitosseurakuntia. Niiden työntekijät ja luottamushenkilöt ovat määrätietoisesti vieneet prosessia eteenpäin, vaikka työtä on ollut paljon ja muutos on merkinnyt suostumista epävarmuuteen. Toivon, että liitoksissa on löydetty myös uusia mahdollisuuksia ja seurakuntaelämä on virkistynyt.

Kirkon Kauhajoki-hanke kääntyi loppusuoralle. Kirkon henkinen ja aineellinen tuki oli merkittävä. Hankkeella autettiin henkisesti ja hengellisesti oppilaita ja henkilökuntaa oppilaitoksissa sekä niitä, joita tragedia eniten kosketti. Yksi seuraus oli Henkisen huollon toimintaryhmien muodostaminen Seinäjoelle ja Jyväskylään Vaasan ryhmän lisäksi. Olemme nyt varustautuneet kriisitilanteita varten koko hiippakunnan alueella.

Synodaalikokous pidettiin syyskuussa Lapualla. Papit pohtivat kirkon uskon sisältöä. Seuraavan kerran kokoonnuttaneen Jyväskylässä. Teologian jatkuva ja säännöllinen harjoitus on papin virkatehtävä. Tätä tukeakseen tuomiokapituli järjestää vuosittain kaksi teologista iltapäivää. Tilaisuudet ovat avoimia koko papistolle. Uudet kirkkoherrat ohjataan johtamiskoulutukseen, ja papistoa rohkaistaan ylemmän pastoraalitutkinnon suorittamiseen ja yliopiston jatko-opintoihin. Kirkko tarvitsee oppineita teologeja esimerkiksi asessoreina, tuomiorovasteina ja asiantuntijoina.

Henkilöstön rekrytointi osin vaikeutui kertomusvuoden aikana. Eläkkeelle siirtyvien pappien määrä oli edelleen korkea. Tilanne on vaikein kanttorien kohdalla. On-



gelmia on odotettavissa myös nuorisonohjaajien ja diakonian työntekijöiden saamisessa. Jokaisen seurakunnan tulee hoitaa oma osuutensa. Nuoria tulee kannustaa, jotta he hakeutuvat kirkon virkaan valmistaviin oppilaitoksiin. Harjoittelut on hoidettava hyvin. Avoimiin virkoihin on päättäväisesti rekrytoitava hakijoita. Koska hiippakunnan alueella ei ole kirkon virkaan kouluttavia laitoksia juurikaan, meidän on otettava rekrytointi sydämen asiaksi.

Tuomiokapitulissa tapahtui työntekijävaihdoksia. Hiippakuntadekaani Paavo Haapakoski jäi hyvin ansaitulle eläkkeelle alkuvuodesta 2010. Hänen aikanaan työyhteisöjen tukitoimia tehostettiin ja piispantarkastuksen käytäntöjä kehitettiin. Paavon seuraajaksi valittiin Juha Muilu. Alkuvuodesta 2011 toimistosihteeriksi Anja Maunumaa siirtyy eläkkeelle. Hän on ollut yli 30 palvelusvuoden ajan ”tuomiokapitulin puhelinääni”. Eija Harmasen siirryttyä Etelä-Pohjanmaan perheasiainkeskuksen johtajaksi tuomiokapitulissa tehtäviä järjesteltiin uudelleen. Uudeksi hiippakuntasihteeriksi valittiin Heini Kataja-Kantola. Hänen vastuulleen kuuluvat jumalanpalveluselämä, kirkkomusiikki, rippikoulut ja retriitit. Piispan sihteerinä aloittaa helmikuussa 2011 Elisabeth Mäki-Mantila. Leena Hirvelä jatkaa toimistosihteerinä, ja Jussi Peräahon tehtäviin kuuluu tiedottaminen. Näillä toimilla tuomiokapituli pystyy jatkossakin palvelemaan seurakuntia ja niiden työntekijöitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Lokakuun eroamisallossa moni kirkon työntekijä joutui ottamaan vastaan kohtuutonta kirkon arvostelua. Jouduimme puolustamaan kirkon tulkintaa uskosta ja elämästä, mutta havahduimme myös sitoutumaan työhömmme. Pölyn laskeuduttua huomasimme, että työn perusta ei ollut murtunut. Jos uskonnonvastainen asenneilmasto voimistuu, vastakin voi tapahtua samankaltaista. Rohkeutta ei silti pidä menettää. Muistathan Mooseksen sanat Joosualle: ”Ole vahva ja rohkea... Herra itse kulkee sinun edelläsi.” (5. Moos. 31:7-8)

Simo Peura Piispa



*Keskustelua piispa Jorma Laukajan kanssa synodaal kokouksen kahvituolla.
Kuva: Juha Rajamäki*



SISÄLLYS

Hiippakunnan vuosi 2010, Simo Peura	1
1. YLEISTÄ	
1.1. Hiippakuntahallinto	4
1.2. Hiippakuntavaltuuston toiminta	5
1.3. Piispantarkastukset	6
1.4. Tuomiokapitulin talous	7
1.5. Tietoja Lapuan hiippakunnasta	8
2. HIIPPAKUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TOIMINTA	
2.1. Yleistä	10
2.2. Keskeisimpien toiminnallisten tavoitteiden arviointi	12
2.3. Hiippakuntatyön kuvausta neljästä näkökulmasta	15
2.3.1. Lapsi-, nuoriso- ja kasvatustyö - pysyvää ja muuttuvaa	15
2.3.2. Taloushallinto läsnä ja taustalla	18
2.3.3. Kuurojenpapin työ Lapuan piirissä	20
2.3.4. Lähetys ja kansainvälisyys	21
2.4. Lapuan hiippakunnan toiminnallisen osaston tulevaisuustyöskentelyä	22
3. TYÖNTEKIJÄT JA LUOTTAMUSHENKILÖT	
3.1. Tuomiokapituli	24
3.2. Haapaniemen hiippakuntakartano	27
3.3. Hiippakunnan henkilöstön kokonaiskirkolliset tehtävät	28
3.4. Tuomiokapitulin kollegio	30
3.5. Kirkolliskokousedustajat 2008–2012	31
3.6. Hiippakuntavaltuusto 2008–2012 ja muita luottamustehtäviä	31
3.7. Hiippakunnalliset työryhmät	32
Liitteet	
- Lapuan hiippakunnan strategia vuoteen 2015	34
- Lapuan hiippakunnan tuomiokapituli, tuloslaskelma	38
- Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto, tuloslaskelma 1.1.–31.12.2010	39
- Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto, tase 31.12.2010	40

Lapuan hiippakunta. **Toimintakertomus 2010**

Kannen kuva: Jyväskylän kuurojenleiriläisiä Vesalassa 2010. Kuva: Tuula Henttu

Toimintakertomuksen on koonnut
Terhi Nissilä.

Taitto: Mainoshuone Force
Paino: Oy Fram Ab

Toimintakertomus löytyy myös Internet-sivuiltamme osoitteesta www.lapuanhiippakunta.fi



1. YLEISTÄ

1.1. HIIPPAKUNTAHALLINTO

Hiippakuntahallinnolla ja hiippakunnan toiminnalla on viisi tehtäväaluetta: seuranta- ja kehittämistehtävät, hallintotehtävät, henkilöstö- ja koulutustehtävät, neuvonta- ja tiedotustehtävät sekä yhteistoimintatehtävät.

Kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan mietinnössä n:o 2/2010 arvioidaan hiippakuntien toimintakertomuksia 2009. Mietinnässä todetaan mm., että seurakuntarakenteen muutos kuntajaon muuttuessa on hiippakuntien toiminnan keskeinen muutostekijä. Yhdistymisestä seuraavia järjestelyjä voidaan vain rajoitetusti ennakoita. Työn organisointi, henkilöstöasiat, toimintakulttuurin kysymykset ja seurakuntalaisten sitoutuminen tulevat korostetusti esille vasta yhdistymisen jälkeen. Koulutus- ja rektoryntiasiat ovat hiippakuntien seurakuntia palvelevaa perustyötä. Hiippakuntien yhteydenpito kirkon tehtäviin kouluttaviin oppilaitoksiin on monipuolistunut. Työntekijöiden hengellisen identiteetin vahvistaminen, työyhteisön kehittäminen ja tuen antaminen seurakuntien väliportaan esimiestehtävien järjestelylle tulevat hiippakuntien kertomuksissa esille.

Tuomiokapitulिन jäseninä ovat piispa (pj.), tuomiorovasti (varapj.), kaksi määräajaksi valittua pappisasessoria, yksi hiippakuntavaltuuston valitsema maallikkojäsen, hiippakuntadekaani ja lakimiesasessori. Istunnoissa on läsnä hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja sekä sihteerinä toimii talouspäällikkö. Tuomiokapitulilla oli 15 istuntoa. Hiippakuntavaltuuston toiminnasta kerrotaan kohdassa 1.2.

Seurakuntien perustaman Lapuan hiippakuntatalosäätiön valtuuskuntana toimii hiippakuntavaltuusto ja hallituksena tuomiokapituli siten, että maallikkojäsen toimii puheenjohtajana. Piispa ei ole hallituksen jäsen. (Säätiön toiminnasta lisää kohdassa 2.3.2.)

Henkilöstön kohdalla oli kaksi merkittävää muutosta 2010. Lapuan hiippakunnan kuntoutussihteeri (70 %) aloitti työssään ja vastaa osaltaan kirkon varhaiskuntoutuksesta. Samalla kirkkohallituksesta lakkautettiin kuntoutussihteerin virka. Hiippakunnan kuntoutussihteeri vastaa kurssien suunnittelusta, ohjaa kurssit ja hoitaa niihin liittyvää hallintoa. Osa-aikaisen hiippakuntakanttorin tehtävät päättyvät ja 1.2.2011 työssään aloittavan hiippakuntasihteerin toimenkuvaan sisällytetään hiippakuntakanttorin tehtävät. Myös muutamien muiden työntekijöiden toimenkuvia päätettiin samalla muuttaa. Hiippakuntasihteerin virat ovat kokonaisuudessaan hyvin laaja-alaisia. Muutoksen myötä henkilöstömenot hieman laskevat vuonna 2011. (Piispa Simo Peura kirjoittaa tästä Hiippakunnan vuosi 2010 kohdassa, sivulla 1 ja hiippakuntadekaani Juha Muilu kohdassa 2.1.)



1.2. HIIPPAKUNTAVALTUUSTON TOIMINTA

Hiippakuntavaltuusto on kokoontunut kolme kertaa, 24.2., 2.6. ja 17.11.2010. Merkittävin hiippakuntavaltuuston päätös on kesäkuun kokouksessa hyväksytty hiippakunnan strategian vuoteen 2015. Toimintakertomus käsiteltiin helmikuun kokouksessa ja toimintasuunnitelma seuraavalle vuodelle kesäkuussa.

Vuonna 2008 tehtyjen aloitteiden käsittely kirkolliskokouksessa:

Hiippakuntavaltuuston aloite koskien järjestelytoimikunnan puheenjohtajaa ja järjestelytoimikunnan kokoa on käsitelty kirkolliskokouksessa toukokuussa 2010. Kirkolliskokous on antanut kirkkohallituksen tehtäväksi

1. selvittää ja tehdä mahdolliset muutosehdotukset järjestelytoimikunnan puheenjohtaja määräämisestä,
2. selvittää järjestelytoimikunnan jäsenten ja varajäsenten lukumäärän säätimistä kirkkojärjestyksessä ja
3. tutkia KL 13 luvun ja KJ 13 luvun kokonaisuudistuksen tarve.



Hiippakuntavaltuusto hyväksyi toimintakertomuksen vuoden 2011 ensimmäisessä kokouksessa. Kuva: Jussi Peräaho



1.3. PIISPANTARKASTUKSET

Piispa Simo Peura toimitti viisi piispantarkastusta vuonna 2010:



*Piispa näyttää suuntaa koululaisjumalanpalveluksessa Alahärmän kirkossa.
Kuva: Marita Mäki-Torkko*



*Koululaisjumalanpalvelus Alahärmän kirkossa
Kuvat: Marita Mäki-Torkko*

12.–14.3. **Kristiinankaupungin suomalaisessa** seurakunnassa, asessorina Jouko Ala-Prinkkilä, työyhteisökehittäjinä Eija Harmanen ja Mikko-Matti Rinta-Harri, notaarina Jani Muikku

21.–23.5. **Kaskisten** seurakunnassa, asessorina Jouko Ala-Prinkkilä, työyhteisökehittäjinä Päivi Ylimäki ja Leif Westerlund, notaarina Tuomas Ala-Opas

2.–5.9. **Jyväskylän** seurakunnassa, asessorina Jukka Kuparinen, työyhteisökehittäjinä Mikko-Matti Rinta-Harri, Olavi Vuori (ja Eija Harmanen etukäteiskäyntien osalta), Tapani Renko, Juha Muilu, Sirpa Tirri, Kai Jantunen, Pentti Takala ja Hilikka Mäkelä. Lisäksi kollegion maallikkojäsenen Kaarina Mieskonen. Notaarina Anna Maria Siljander .

7.–10.10. **Kauhavan** seurakunnassa, asessorina Jukka Kuparinen, työyhteisökehittäjinä Tapani Renko ja Heikki Sariola, notaarina Johanna Juntunen ja Anna-Kaisa Suutala. Lisäksi hiippakuntavaltuuston pj. Jouko Ylinen.

19.–21.11. **Alajärven** seurakunnassa, asessorina Heikki Sariola, työyhteisökehittäjinä Pentti Takala ja Päivi Ylimäki, notaarina Satu Linko



1.4. TUOMIOKAPITULIN TALOUS

Tuomiokapitulin talous on integroitu kirkon keskusrahaston talouteen niin toimintamäärärahojen kuin omien rahastojenkin osalta. Menettely antaa joustavan toimintaympäristön, kun reskontra ja laskutus hoidetaan paikallisesti tuomiokapitulissa ja varsinainen tekninen kirjanpito kirkkohallituksessa. Myös palkanlaskenta ja palkkojen sekä palkkioiden maksatus tapahtuu kirkkohallituksen järjestelmiä hyväksikäyttäen. Matkalaskuja varten on sähköinen M2-järjestelmä, jossa kaikki toiminnot tapahtuvat www-sivujen kautta ja mahdolliset matkalaskun liitteet tallennetaan sähköisesti.

Tuomiokapitulin talous pohjautuu kehysbudjettiin, jonka määrärahoissa oli lisäystä 2 %, Tuomiokapitulille tulee tuloja myös kurssien ja neuvottelupäivien järjestämisestä sekä joistakin läpilaskutuseristä.

Toimintajäämä eli sitovuustaso muodostuu seuraavasti:

	Toteutuma 2010	Talousarvio 2010	Toteutuma 2009
Toimintatuotot	307.696,27	343.400,00	275.003,57
Toimintakulut	1.670.288,93	1.710.900,00	1.584.164,00
Toimintajäämä (netto)	1.362.592,66	1.367.500,00	1.309.160,43
Poikkeama/talousarvio	4.907,34		18.939,57
Kirkon Kauhajoki-hanke	193.512,89	255.500,00	139.858,17
Synodaalikokous	38.014,19	40.000,00	

Tuomiokapitulin ja omien rahastojen tuloslaskelma sekä tase ovat toimintakertomuksen lopussa.

Kertomusvuonna kannettiin kolehteja ja saatiin välitettäviä avustuksia seuraavasti:

Viralliset kolehdit	
Lasten oikeuksien hyväksi	12.238,46
Taloudelliseen avustamiseen Lapuan diakoniarahaston kautta	9.565,09
Nuorten aikuisten ulkomaanharjoitteluun	9.422,28
Suosituskolehdit ja avustukset	
Lapuan hiippakunnan kehittämisrahastolle Laprolle	2.354,00
Inkerin kirkon työntekijöiden koulutukseen	3.720,00
Seurakuntien talousarvioavustukset kehittämisrahastolle	12.152,49



1.5. TIETOJA LAPUAN HIIPPAKUNNASTA

Hiippakuntaan kuuluu 47 seurakuntaa. Seurakuntajaon muutoksia ei tapahtunut.

Väkilukutiedot:	2010 alussa
alle 1 000	0
1 000– 2 999	16
3 000– 5 999	10
6 000– 8 999	8
9 000– 11 999	4
12 000– 14 999	4
15 000– 24 999	2
yli 25 000	3
Yht. srk	47

Seurakuntien vuosityövoima jakautui tehtäväryhmittäin seuraavan taulukon mukaisesti. Vertailussa on mukana Mikkelin ja Kuopion hiippakunnat. Suluissa vuoden 2009 tiedot. Seurakunnissa vuosityövoima on hieman kasvanut toisena peräkkäisenä vuonna Kuopion hiippakuntaa lukuun ottamatta.

Tehtäväryhmä	Lapua	Mikkeli	Kuopio
Läsnä oleva väestö 1.1.2010	444637	416210	432731
Vuosityövoima / 1000 jäsentä (2009)	3,53 (3,46)	4,13 (3,97)	3,49 (3,51)
Seurakuntatyö / 1000 jäsentä	1,87 (1,79)	2,03 (1,93)	1,82 (1,76)
Hallinto / 1000 jäsentä	0,52 (0,49)	0,60 (0,58)	0,52 (0,52)
Hautausmaatyö / 1000 jäsentä	0,46 (0,49)	0,71 (0,62)	0,47 (0,49)
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyö /1000 jäsentä	0,67 (0,65)	0,80 (0,77)	0,67 (0,68)
Muut työntekijät / 1000 jäsentä	0,00 (0,00)	0,00 (0,01)	0,01 (0,00)
Vuosityövoima yhteensä 2010 (2009)	1573 (1545)	1717 (1679)	1513 (1535)

Lapuan hiippakunnan papistosta siirtyi muihin hiippakuntiin vuonna 2010 yhteensä 8 pappia (v. 2009 9) ja muista hiippakunnista tuli 3 (6) pappia, 4 (5) pappia jäi eläkkeelle. Papeja vihittiin 19 (15).

Hiippakunnassa tuli virkaan uusia kirkkoherroja 2 (3), kappalaisia 2 (4), kanttoreita 4 (2), diakoniatyöntekijöitä 9 (11) ja nuorisotyönohjaajia 11 (11).



Vuoden kolmas pappisvihkimys oli pyhäinpäivänä. Jeesus sanoo "Ota minun ikeeni harteillesi. Minun ikeeni on hyvä kantaa ja minun kuormani on kevyt." Kuva: Jussi Peräaho



2. HIIPPAKUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TOIMINTA

2.1. Yleistä

Toiminnallisen osaston tehtävä on tukea seurakuntien henkilöstöä koulutuksen ja konsultoinnin avulla. Hiippakunnan järjestämät koulutukset ja neuvottelupäivät muodostavat edelleen merkittävän kanavan seurakuntien työntekijöiden työn ja osaamisen tukemisessa. Tätä toimintaa ohjaa ajatus siitä, että hiippakuntasihteerit muodostavat seurakuntia palvelevan toimintayksikön.

Lapuan hiippakunnan toiminnallisen osaston, hiippakuntasihteereiden tehtäväkenttää ovat leimanneet monet henkilöstömuutokset. Käytännön toiminnassa tämä on merkinnyt entistä suurempaa hiippakuntasihteereiden yhteistyötä ja kykyä siirtää myös työyhteisön hiljaista tietoa tulijoille. Työyhteisölle henkilöstövaihdokset ovat samalla avanneet mahdollisuuksia uusien ajatusten kuulemiselle ja totuttujen työtapojen ja sisältöjen ihmettelylle.

Seurakunnan toimintaympäristön nopea muutos tuo seurakunnille koosta ja sijainnista riippuen hyvin erilaisia haasteita. Yhteinen nimittäjä sekä kaupunki- että maaseutuseurakunnille on talouden kiristyminen. Kiinteistö- ja henkilöstökartoitusten avulla seurakunnissa pyritään hallittuun kiinteistömäärän ja henkilöstön vähentämiseen. Tilanteen moniulotteisuutta kuvaa se, että samaan aikaan erityisesti pätevien kantoreiden, mutta myös muiden seurakuntasektorin virkojen hakijoista on pulaa. Jopa samassa seurakunnassa joudutaan yhtäaikaaisesti sekä vähentämään työnteki-



*Uusia pappeja koolla Haapaniemessä.
Kuva: Terhi Nissilä*



joita että rekrytoimaan uusia. Myös kirkollisille aloille opiskelemaan hakeutuminen on viime vuosina laskenut jyrkästi Lapuan hiippakunnan alueella. Hiippakuntasihteerien muodostama rekrytointiryhmä pyrkii tukemaan seurakuntien rekrytointimahdollisuuksia kehittämällä opiskelijoiden seurakunnissa tapahtuvaa harjoittelua, työssä oppimista sekä pitämällä yhteyksiä kirkollisen alan opiskelijoihin ja oppilaitoksiin.

Seurakunnille, joissa on YT-neuvottelujen seurauksena henkilöstöä lomautettu tai osa-aikaistettu on työntekijöille järjestetty tukea. Talouspäällikkö ja lakimiesasessori ovat antaneet talousneuvontaa monille taloudellisissa vaikeuksissa kamppaileville seurakunnille. Hiippakuntadekaani on tavannut YT-neuvotteluja käyneiden seurakuntien henkilöstöä ja luottamushenkilöitä. Hiippakunnan toimesta on seurakunnille pystytty henkilöstön lomautus- tai osa-aikaistamistilanteissa järjestämään rahoitusta työyhteisön kanssa käytävää pidempää työskentelyä varten.

Seurakuntien työyhteisöjen tukena pidemmissä kehittämissä projekteissa ja työohjauksissa toimivat hiippakunnan alueen koulutetut työyhteisökehittäjät ja työnohjaajat. Lapuan hiippakunnassa tämä merkittävä osaavien seurakuntatyöntekijöiden joukko tukee niin yksittäisiä työntekijöitä kuin kokonaisia työyhteisöjä haasteellisemmaksi käyvässä seurakuntatyössä.

Vuoden 2010 arvoseminaari järjestettiin yhdessä Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Etelä-Pohjanmaan liiton ja Etelä-Pohjanmaan KASTE-hankkeen kanssa teemalla Arvoton Etelä-Pohjanmaa, Hyvää elämää jahtaamassa. Päävastuun järjestelyistä kantoi Kirkon Kauhajoki-hanke. Nuorten elämään kohdistetussa, pääosin nuorten toteuttamassa päivässä etsittiin arvoja, joihin on mahdollisuus nojautua nopeasti muuttuvassa tulevaisuudessa.

Lapro-rahaston avulla on pystytty tukemaan erityisesti lasten ja nuorten parissa tapahtuvaa toimintaa hiippakunnan seurakunnissa. Hiippakunnan diakoniarahaston turvin on tuettu kertaluonteisesti monia perheitä ja yksittäisiä henkilöitä, jotka ovat jääneet yhteiskunnan auttamisjärjestelmien ulkopuolelle. Eräs yhteiskunnallisten tukijärjestelmien puute näyttää olevan joustamattomuus erityistilanteissa, joissa autettavilla on halua ja yrittystä selviytyä, mutta heidän tilanteensa ei täytä yhteiskunnan asettamia kriteerejä. Hiippakunnan ja seurakuntien hallinnassa olevilla avustusvaroilla on tarvittaessa pystytty merkittäviin tukitoimiin esim. asunnon turvaamiseksi.



Paneelikeskustelu Arvoseminaarissa Seinäjoella Kuva: Terhi Nissilä



Seurakuntien johtamisen tukena ovat useat seurakunnat käyttäneet niin koulutusta kuin talouden, juridiikan tai yhteistyön kehittämisen konsultointia. Seurakuntatyön johtamisen neuvottelupäivillä pureuduttiin Kirkon yhteisiin Heta- ja Kitke-hankkeisiin, Harkinnanvaraisen palkanosan mahdollisuuksiin ja haasteisiin, seurakuntien työolobarometrin nostattamiin hyvän johtamisen kysymyksiin sekä aluejohtamiseen ja luterilaiseen uskoon.

2.2. Keskeisimpien toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tavoite 1: Tuetaan rovastikuntien toimintaa järjestämällä kolme rovastikuntapäivää. Rovastikuntapäiviä järjestetään joka toinen vuosi

Arvio: Rovastikuntapäiviä järjestettiin hiippakunnassamme kaksi. Järvi-Pohjanmaan rovastikuntapäivä järjestettiin maaliskuussa Kauhavalla. Päivän teemana oli Pyhää arkea. Siellä kuultiin opiskelijan, työpaikan pääluottamusmiehen, työnantajan, työttömän ja lasten päivähoitotyöntekijän puheenvuorot toiveistaan ja yhteistyön ajatuksistaan seurakunnille. Etelä-Pohjanmaan rovastikunnan päivä järjestettiin Seinäjoella maaliskuussa. Päivässä pohdittiin Kirkon muutoshaasteita ja rovastikunnan strategiaa.

Tavoite 2: Laaditaan selvitys hallinnollisen rakennemuutoksen vaikutuksesta henkilöstön ja luottamushenkilöstön osaamistarpeeseen. Osaamistarpeen muutokset huomioidaan koulutustarjonnassa

Arvio: Selvitystä ei ole laadittu. Rakennemuutosseurakuntien piispantarkastuksissa paneuduttiin asiaan myös työyhteisökonsulttien toimesta. Rakennemuutosseurakunnissa oli kolme piispantarkastusta Jyväskylässä, Kauhavalla ja Alajärvellä.

Tavoite 3: Vahvistetaan rekrytointia kirkon tehtäviin valmistaviin oppilaitoksiin niin, että hiippakunnasta lähtee opiskelemaan vähintään tulevaa työvoimatarvetta vastaava määrä opiskelijoita

Arvio: Usien opiskelijoiden rekrytointia on pidetty esillä monissa eri tilanteissa. Hiippakunta on osallistunut rekrytointimessuille Vaasan seurakuntien ja muutamiin kirkon työhön kouluttavien oppilaitosten kanssa Vaasassa.

Toimijoiden määrä kirkon osastolla on jatkuvasti kasvanut, yhteistyö toimii hyvin. Messuyhteistyötä on pyritty saamaan alkuun myös Seinäjoen ja Jyväskylän seurakuntien kanssa. Maakuntalehtien opiskelijaliitteisiin on ostettu mainoksia, joissa on kutsuttu opiskelemaan kirkon työhön. Yhteistyössä Lapuan kristillisen opiston kanssa järjestettiin valmennuskurssi teologisen tiedekunnan pääsykokeisiin. Hiippakunnan rekrytointityöryhmä on käynyt tutustumassa koulutustarjontaan Jyväskylän kristillisellä opistolla ja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Ylivieskassa yhteistyön syventämiseksi. Jälkimmäisestä kävi vierailijoita myös kasvatuksen



syysseminaarissa. Yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän seurakunnan kanssa on tehty suunnitelma sairaanhoitaja- diakonissa AMK ja sosionomi-diakoni AMK aikuiskoulutuksen aloittamisesta Jyväskylässä syksyllä 2011. Lisäksi piispantarkastusten yhteydessä tehdyillä oppilaitosvierailuilla on merkitystä rekrytoinnin kannalta.



Kirkolle töihin! Rekrytointimessuilla Botnia-hallissa mukana Vaasan seurakunnat, oppilaitosten ja hiippakunnan edustajia sekä Taika-Petteri. Kuva: Terhi Nissilä

Tavoite 4: Edistetään kirkon ja seurakuntien hankkeita, joilla tuetaan taloudellisen taantuman ja kriisien keskellä eläviä ihmisiä.

Arvio: Kauhajoki-hankkeessa uhrien omaisia ja tapahtumakoulun opiskelijoita on kohdattu laajasti vertaistukitapaamisissa, henkilökohtaisissa keskusteluissa, leireillä ja muissa yhteyksissä. Hankkeessa on työskennellyt vuoden aikana kolme osa-aikaista hankesihteerä, jotka ovat tehneet perustyon henkisen huollon (HeHu) toimintaryhmien perustamiseksi Keski-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaalle. Vaasan seudun ryhmä on myös laajentanut toiminta-alueitaan. Uudet ryhmät on perustettu ja ne varustautuvat toimimaan suuronnettomuustilanteissa vuoden 2011 alusta. Kehitystyössä on hyvin pystytty huomioimaan erilaiset toimintaympäristöt ja erilaiset yhteistyötahot. Seurakuntien työntekijöiden tukemista kriisin jälkihoidossa on jatkettu koulutuksen ja työnohjauksen kautta. Koulutuspyyntöjä on tullut odotettua vähemmän.

Yleisimmät syyt Lapuan hiippakunnan diakoniarahastoon tulleista avustushakemuksista ovat *työttömyys ja sairaus*. Järvi-Pohjanmaan rovastikunnassa järjestettiin



lokakuussa Taloudellisen avustamisen neuvottelupäivä, jossa selkiytettiin diakonisen avustamisen roolia taloudellisissa vaikeuksissa olevien auttamisessa. Lisäksi hiippakunta on ollut mukana yhteistyössä toteutettavassa valtakunnallisessa Pajahankkeessa ja yhteistyö *Etelä-Pohjanmaan yrittäjien kanssa on jatkunut yrittäjien työssä jaksamisen edistämiseksi.*



*Henkisen huollon (HeHu) ja kriisiityön päivässä Jaakko Linko ja Markku Orsila
Kuva: Juha Muilu*

Tavoite 5: Edistetään kirkon painopistehankkeiden toteutumista (pyhä, vapaaehtoistyö, vanhustyö, seurakuntavaalit 2010 erityisesti nuoren sukupolven kannalta, YV-hanke 2010-2011 Kohtuullinen elämä).

Arvio: Pyhä-painopiste on ollut esillä läpi vuoden monissa eri tilanteissa. Jumalanpalvelus- ja musiikkiryhmä on työstänyt Pyhä-painopiste teemoja ja valmistellut hiippakunnallista Pyhä-sunnuntaita. Vapaaehtoistyön tori järjes-

tettiin syksyllä Jyväskylässä. Vapaaehtoistoiminnan haasteet ja sen merkitys tulevaisuudessa on ollut esillä eri koulutuksissa, tapahtumissa ja piispantarkastuksissa. Vapaaehtoisille kerhonohjaajille järjestettiin hiippakunnallinen tapaaminen. Valtakunnallisten vapaaehtoistyön neuvottelupäivät ja Lapuan hiippakunnan vapaaehtoistoiminnan juhla järjestetään ensi syksynä Seinäjoella. Niiden suunnittelukäynnistettiin vuoden aikana. Keväällä järjestettiin nuorille ehdokkaille seurakuntavaaliin liittyvä hiippakunnallinen koulutuspäivä Jyväskylässä. Seurakuntavaalit olivat esillä myös kasvatuksen syyseminaarissa. Yhteisvastuukeräyksen teemat olivat esillä eri koulutuksissa ja neuvottelupäivillä. Syksyllä järjestettiin neljä Yhteisvastuu-startti – neuvottelupäivää keräyksestä vastaaville.



Henkisen huollon koulutusta Haapaniemessä. Kuva: Juha Muilu



2.3. Hiippakuntatyön kuvausta neljästä näkökulmasta

2.3.1. Lapsi-, nuoriso- ja kasvatustyö - pysyvää ja muuttuvaa.

Kapitulin työhistoriassani on eräänlainen välivaihe pitkän työuran ja vuorotteluvapaan keskellä. Olen toiminut hiippakuntasihteerinä vuodesta 1977 alkaen ja vuonna 2010 vietin vuorotteluvapaata kuusi kuukautta. Puolen vuoden aikavälillä kirkon muutosilmapiiri on ollut melkoinen. Palasin erilaiseen junaan josta lähdin vuorottelutauolle. Kymmeniä tuhansia on eronnut kirkosta. Kiristyvän talouden vaikutukset alkavat heijastua perustyöhön.

Hiippakunnan juhla kirjassa `Haasteena yhteys` olen kuvannut hiippakuntasihteerin viran kehitysprosessia ja työkuvan muuttumista virkakaudellani. Viran nimityksinä on ollut pyhäkoulupappi, koululaissihteerin, nuorisosihteerin, lapsi- ja nuorisotyön hiippakuntasihteerin ja kasvatuksen hiippakuntasihteerin. Nimimuutokset kuvastavat työalan kehitystä ja sopeuttamista muuttuvissa oloissa.

Suurimmat muutokset työssä ovat liittyneet **liikkumiseen, teknologiaan ja työtapoihin**. Liikkuminen seurakunnissa mahdollisti henkilökohtaisen kasvokkain tapahtuneen kohtaamisen vielä 90 -luvulle asti. Työssä oli sielunhoidollinen, kohtaava ja keskusteleva luonne. Piispa Sariolan sanoin; hiippakuntatyötä tehdään seurakunnissa. Sitten liikkeelläolo vähentyi teknologian vahvistuessa. Yhteydenpito sähköistyi ja näyttöpäätteestä tuli keskeinen työväline. Seurasi myös työnohjauksen ja konsultoinnin aika. Yhtäältä työnohjauksessa kohdattiin harvoja työntekijöitä pitkän aikajakson aikana ja toisaalla konsultaatioissa kohdattiin tiimejä ja moni ammatillisia työyhteisöjä mm. piispantarkastusten yhteydessä. Tässä kehityksessä työn priorisointi oli avainsana. Kaikkea ei voinut tehdä ja kaikkia ei voinut palvella tasapuolisesti. Työhön tuli rajaamista, painopistetyöskentelyä ja viimeksi rovastikuntavastuuta. Koko tämä prosessi on ollut hiippakunnan ja kirkon yhteistä tahtoa ja siinä on paljon hyvääkin. Suurin huoli on seurakuntien työntekijöiden henkilökohtaisten kohtaamisten väheneminen työssä. Hyväkään teknologia ei korvaa henkilökohtaista läsnäoloa. Sähköiseen kokouskulttuuriin mentäessä saadaan kyllä matkoista koituvaa säästöä, mutta ei kohtaamisen suomaa luovaa, haastavaa ja hoitavaa yhteyttä, joka on hiippakunta- ja seurakuntatyön ydintä.

Edellä kuvatun kehityksen keskeltä siirryin vuorotteluvapaan ensimmäiselle jaksolle. Vuorotteluun liittyi paljon hiljaisuutta, pyhiinvaellusta, luonnossa liikkumista, vaeltamista, meditointia, yksityisyyttä; siis pyhää joutenoloa. Vuorottelussa pelkistyi sisäinen halu palata yksinkertaisuuteen, kohtaamiseen, hoitamiseen ja vuoropuheluun myös kasvatuksen viran hoidossa.

Vuoden 2010 aikana kirkkoa kohtasi monet isot haasteet.

Seurakuntien perustyössä tapahtui vuonna 2009 tilastollisia muutoksia myös lap-



si- ja nuorisotyön osalta. Perinteisen ja kokoavan toiminnan osalta tilastollista las-
kua on lähes kaikilla työsaaroilla. Suurin kasvu on tapahtunut perhekerhotoiminnas-
sa. Se kokosi hiippakunnassamme vuonna 2009 lähes 150 000 lasta ja aikuista,
mikä on 20 000 enemmän kuin vuonna 2008. Tämän suuntaista kehitystä on odo-
tettavissa myös vuodelta 2010, vaikkei tilastotietoja ole vielä käytettävissä arvioin-
nin pohjaksi. Tyttöjen ja poikien harrastusmaailma on monipuolistunut ja teknisty-
nyt. Samalla iso joukko lapsia ja nuoria jää hyvien harrasteiden ulkopuolelle ja ovat
vaarassa syrjäytyä. Perheiden ja kotitalouksien taloudellinen tilanne jakaa myös lap-
set ja nuoret ääripäihin.

Eryteisesti lapsityössä kohdataan myös huonosti toimeentulevia lapsia ja perheitä.
Lapsityö on kuin kirkon puskuri, joka varhaisessa vaiheessa kohtaa perheiden mur-
heet ja ilot. Seurakuntien varhaisnuoriso- ja nuorisotyö tarjoaa perheille edullisen
toimintaympäristön retkineen, leireineen ja diakonisine palveluineen.

Rippisalaisuus ja lapsen etu. Lastensuojelulain muuttuessa myös kirkossa pohdi-
taan entistä tarkemmin lapsen asemaa kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa.
Kirkon ja valtion yhteinen työryhmä laati uudet ohjeet siitä, millaisissa tapauksis-
sa vaitiolovelvollisuudesta voidaan poiketa. Lapsen etu ajaa aina ohi, ja papin on
jatkossa ilmoitettava ripillä tunnustetusta lapsen hyväksikäytöstä. Kirkossa on ai-
emmin korostettu rippisalaisuuden ehdottomuutta. Jatkossa ripin tai sielunhoidon
aikana tietoon tulleet hyväksikäyttötapaukset selvitetään aina ja papilla on velvol-
lisuus ryhtyä toimenpiteisiin. Pappi voi jatkossa myös ilmoittaa tekijän tai uhrin ni-
men tai molemmat tapauksesta riippuen. Kirkko laatii papeille uudet ohjeet mutta
kirkon rippisalaisuutta koskevaan säännökseen ei aiota kajota. Muiden työntekijöi-
den osalta lastensuojelullisen ilmoituksen tekeminen viranomaisille on edelleenkin
virkavelvollisuus.

Vuoropuhelun kirkko. Kansalaiskeskustelumme on lyhyessä ajassa kasvanut yksi-
tysesestä yhteiseksi ja julkiseksi. Twitterit, blogit, facebookit ja kotisivut ovat avanneet
yksityisen pohdiskelun yhteiseksi. Internetin Suomi24:stä on tullut moderni vaihto-
ehto maitolavojen ja tupakkarinkien ajatustenvaihdolle. Jokaisella on mahdollisuus,
vaikka nimettömänä purkaa sisintään ja paljastaa tietojaan. Kerran sanottu sana tai
välitetty kuva jää elämään omaa elämäänsä lähettäjistä riippumatta. Vuoropuhe-
lun aika on avannut laajojen kansalaispiirien vaikuttamismahdollisuuden myös kir-
kossa ja sen seurakunnissa, niin hyvässä kuin pahassa. Erilaiset instituutiot ja yh-
teisöt, kirkko mukaan lukien, jäävät jalkoihin kun 2010 luvun kansalaiset haluavat
totuusyhteisöjen keskellä itse osallistua kyselyyn ja keskusteluun. Olemme siirty-
neet vuoropuhelun ja yhteisen vaikuttamisen aikaan. Vuoden 2010 aikana vuoropu-
helu lisääntyi myös nuorten äänioikeuden muututtua seurakuntavaaleissa. Nuoret
16 vuotiaat seurakunnan jäsenet saivat äänestää ensimmäistä kertaa kirkon histo-
riassa. Myös ehdokkaina oli paljon nuoria.

Kirkon **interaktiivinen verkkopalvelu** kehittyi. Hanke koulutti merkittävän määrän
nettiosaajia kaikkiin hiippakuntiin. Seurakuntalainen voi tulevaisuudessa keskus-



tella verkossa elämänskysymyksistään ja ajankohtaisista aiheista kirkon työntekijän kanssa sekä osallistua jumalanpalvelukseen ja muuhun toimintaan. Verkko nähdään toimintaympäristönä, ei pelkästään välineenä. Kirkon verkkoympäristössä löytyy samoja hengellisen elämän muotoja kuin kasvokkain kokoontuvassa seurakunnassa. Interaktiivisuus perustuu aitoon kohtaamiseen. Laatuksena on se, että kirkon verkkopalveluista löytyy aina ihminen tai vertaisryhmä, jonka kanssa keskustella. Lapsi- ja nuorisotyöhön liittyen on perustettu Nuori aikuinen kirkon jäsenenä verkkopalveluhanke, rippikoululaisille ja isosille sekä nuorille suunnattu vuorovaihteellinen palvelu, ja Virtaa välillämme -parisuhdekurssien verkkosovellus. Lapsille ja vanhemmille on luotu virtuaalinen lastenkirkko, jossa lapset voivat tutustua kirkon symboliikkaan, jännittäviin tiloihin, kokeilla erilaisia toimintoja, katsoa videoita, pelata pelejä, tavata ystäviä ja viettää aikaa.

Arvokeskustelun aika. Toimintavuoden lopussa järjestettiin Seinäjoella kasvatuksen arvoseminaari. Lasten, nuorten ja perheiden kannalta katsoen juuri arvot ovat oleellisia. Mihin kasvamme? Miten kasvatamme? Miten elämme? Mitkä arvot ohjaavat päätöksiämme? Miten arvostamme muita? Kirkon ja seurakuntien lähivuodet kertovat myös sen mikä arvo annetaan sille pitkäkestoiselle kosketuspinnalle joka lapsi- ja nuorisotyöllä on nuoriin perheisiin.

Reijo Takamaa

Kasvatuksen hiippakuntas sihteeri



*Illanviettoa Haapaniemen pappilassa kasvatuksen syysseminaarissa.
Kuva: Alpo Syvänen*



2.3.2. Taloushallinto läsnä ja taustalla

Hiippakunnassamme on vahva taloushallinnon osaaminen. Tämä juontaa juurensa jo hiippakunnan syntyhetkiin, kun notaarina aloitti talouden ammattilainen Esa Kuoppala. Talon sisäisen taloudenhoidon lisäksi hänen johdollaan luotiin seurakuntiin luonteva yhteys, jossa ajankohtaisia talouskysymyksiä voitiin ratkoa hiippakunnan sisällä. Siitä muodostui seurakuntien talousneuvonnan ja myös mentoroinnin perusta.



Hengellinen työ verkossa- koulutus Vaasassa. Kuva: Terhi Nissilä

Notaarin/taluspäällikön yhtenä tehtävänä ovat olleet kiinteistöasiat. Tuomiokapitulin kiinteistöjen rakentamista ja hallinnointia varten perustettiin hiippakuntatalosäätiö, jonka isännöitsijänä ja hallinnon pyörittäjänä taluspäällikkö toimii. Hiippakuntatalosäätiön omistuksessa olleet tuomiokapitulin kiinteistöt myytiin kirkon keskusrahastolle, mutta jäljelle jäivät Haapaniemen hiippakuntakartanon kiinteistöt. Säätiön kautta suoritetaan edelleen talonmiespalvelut tuomiokapitulin kiinteistöissä Jorma Poskiparran toimesta. Tarkan markan periaatteella säätiön taloutta on pyöritetty alusta alkaen. Niin aikaisemmin kuin nykyisinkin periaatteena on tuottaa edullista majoitus- ja pitopalvelua pääasiassa tuomiokapitulin koulustustoimintaa varten. Seurakunnat hyötyvät tästä alhaisina koulutuskustannuksina.

Toisaalta seurakunnat maksavat säätiön omistajina pientä vuosittaista osuusmaksua, mikä käytetään hiippakuntakartanon kiinteistöjen korjausrakentamiseen ja jos-



kus uusien tilojen rakentamiseenkin. Hiipakuntakartano on nyt saavuttanut sellaisen laajuuden, että näköpiirissä ei ole tarvetta laajentaa toimitiloja. Seuraavat toimenpiteet kohdistetaan toiminnan tehostamiseen ja kapasiteetin parempaan hyväksikäyttöön, jotta käyttöastetta voidaan jonkin verran kohottaa. Toiminta on jo saatu ympärivuotiseksi, kun kesäisin pidetään non stop –periaatteella rippikouluja.

Taluspäällikölle on allekirjoittaneen viranhoidon aikana keskittynyt pääasiallinen vastuu tietojärjestelmien hankinnasta ja niiden ylläpidosta. Järjestelmät ovat kehittyneet huimaa vauhtia ja joskus olemme olleet aikaamme edellä ja joskus taas jäljessä. Erinomainen järjestelmä oli alkujaan palvelimen varaan rakennettu keskitetty tietokoneiden verkko, jossa käytännössä kaikki toimivat etäkäyttäjänä palvelimen varassa. Pöytätietokoneet saattoivat olla varsin heikkotehoisia, kunhan niillä vain sai yhteyden palvelimeen. Ylläpitäjän kannalta tämä oli myös työtä ja aikaa säästävää järjestelmä, kun tarve oli huoltaa ja ylläpitää periaatteessa vain yhtä palvelinta, muut koneet kun toimivat perusasetuksilla.

Kaikki hyvä loppuu aikanaan, sillä tieto- ja tiedostomäärät ovat kasvaneet todella paljon, ohjelmat ovat entistä laajempia ja vaativat paljon konetehoa ja haittaohjelmilta suojautuminen vaatii koneilta runsaasti kapasiteettia. Nyt ollaan siinä tilanteessa, että oman palvelimen teho ja muisti ovat liian pieniä, mutta sen elinkaarta on ”teko-hengityksellä” saatu jatkettua. Pöytäkoneita on uusittu jo yhden kerran, jolloin palvelimen toimintoja on voitu siirtää pöytäkoneille. Palvelin on jäänyt lähinnä tiedostojen tallennuspaikaksi, jotta varmuuskopiointi voidaan hoitaa keskitetysti.

Nyt on käynnissä jälleen murros, kun täytyy valita seuraava toimintalinja. Testaukseen tulee pöytätietokoneiden sijaan kannettavan käyttö työpisteellä telakointiaseman avulla. Näin ollen samaa konetta voidaan käyttää sekä matkalla että toimistossa. Palvelintilaa voidaan vuokrata puolestaan erilaisista palvelinhotelleista tai pilvipalvelimista Internet-verkkoa hyödyntäen. Tämä ei rajoita enää työskentelyä pelkästään toimistoon vaan jopa langattomasti saadaan yhteys mistä tahansa, jossa langattomat yhteydet toimivat. Tähän voidaan liittää myös video- ja puhelinneuvottelumuinaisuudet. Järjestelmää rakennetaan yhdessä kirkkohallituksen tietohallintoyksikön kanssa.

Yksi merkittävä ajanjakso on päättyneessä, kun taluspäällikön työparina pitkään ollut toimistos sihteeri Anja Maunumaa on jäämässä näinä päivinä eläkkeelle. Viimeiset viisi vuotta Anjan osa-aika-eläkkeen aikana toisena parina työskennellyt Anna-Maija Klemettilä jää samaan aikaan pois.

Anjalla ja Anna-Maijalla on ollut merkittävä rooli päivittäisten ta-



Anja Maunumaa saateellaan eläkkeelle.
Kuva: Terhi Nissilä



lousasioiden hoidossa samalla, kun toiset pääasialliset tehtävät koulutusten järjestelyt ja tuomiokapitulin esityslistan kokoamiset ovat vaatineet oman aikansa.

Suuret kiitokset molemmille yhteisistä vuosista, tervetuloa puolestaan Leena Hirvelle, joka tulee uudeksi työpariksi.

Keijo Rintamäki
talouspäällikkö



Kuurojen lähetyspiiri kevätretkellä Lapualla 2010. Kuva: Marja Saukkonen

2.3.3. Kuurojenpapiin työ Lapuan piirissä

Lapuan piirin kuurojenpapiin työalueeseen kuuluu Lapuan hiippakunta, neljä pohjoista rovastikuntaa Tampereen hiippakunnasta sekä Kokkolan rovastikunta Oulun hiippakunnasta.

Kuurojenpappi palvelee viittomakielisiä kuuroja ja kuurosokeita sekä viittomakielistä käyttäviä kuuroutuneita ja huonokuuloisia ja heidän perheitään, sukulaisia ja ystäviä sekä yhteistyökumppaneiden työntekijöitä. Kuurojenpapiin työn tavoitteena on yhteistyössä paikallisseurakuntien kanssa tuoda kirkon palvelut kuuroille seurakuntalaisille heidän omalla äidinkielellään, viittomakielellä ja myös kuurojen kulttuuriin sopivalla tavalla.

Kuurojenpapiin työ on viittomakielistä seurakuntatyötä, jota toteutetaan yhdessä pai-



kallisseurakuntien kanssa. Työ koostuu jumalanpalveluksista, lähetys- ja raamattu-piireistä sekä kuurojen kerhoista (84 kertaa). Työhön on sisällytynyt myös leiripäiviä ja retkiä. Seurakuntalaisten ikääntymisen myötä tarve koti- ja laituskäynneille on lisääntynyt, kuurojenpappi on pyrkinyt vastaamaan näihin pyyntöihin mahdollisuuksien mukaan (29 kertaa). Lasten, nuorten ja työikäisten tavoittaminen on suuri haaste. Heitä kuurojenpappi tapaa kouluvierailujen (12 kertaa), rippikoulun ja kirkollisten toimitusten (7 kertaa) yhteydessä.

Vuoden 2010 suurempia kuurojentyön tapahtumia oli toukokuun lopulla Jyväskylän Paviljongissa Kuurojen Liiton järjestämä valtakunnallinen **Kuurojen Kulttuuripäivät**. Päivien ohjelmaa sisältyi Kaupunginkirkossa järjestetty viittomakielinen messu.

Kuurojenpappin työn edellytyksenä on yhteistyö paikallisseurakuntien diakoniatyöntekijöiden kanssa. Toiset kuurojenpappit ovat tärkeä taustatuki, vaikkakin varsinaista yhteistyötä on vähän. Kuurojenpappi tekee yhteistyötä myös alueensa kuurojenkoulujen kanssa sekä kuntien kuulovammaistyöntekijöiden ja alan järjestöjen työntekijöiden kanssa.

2.3.4. Lähetys ja kansainvälisyys

Hiippakunnan lähetystoimiston toiminta vuonna 2010 toteutui hyvin. Lähetystyön asema hiippakunnan seurakunnissa on pysynyt vakaana. Hiippakunnan lähetystoimiston missionaarisen eli lähetyskeskeisen ja ulospäin suuntautuvan seurakuntanäkemyksen painotukselle on paljon kysyntää, mikä tulee esiin muun muassa vierailupyynnöinä seurakuntiin. Vuonna 2010 lähetystoimistossa oli tavallista enemmän työntekijöitä, kolmen vakituisen lisäksi yhteensä kuusi lähetystyöntekijää, mikä mahdollisti paljon seurakuntavierailuja. Lähetysjärjestöjen yhteistyö hiippakunnassa sujui hyvin, mistä esimerkkeinä mm. hiippakunnan vuotuisen lähetysseminaarin järjestäminen yhdessä ja hiippakunnan lähetystoimistossa Jyväskylässä kerran kuukaudessa pidettävä kirkon lähetysjärjestöjen työntekijöiden rukoushetki.

Hiippakunnan lähetystoimiston työntekijät vierailivat 34 seurakunnassa hiippakunnassamme mm. jumalanpalveluksissa, lähetystilaisuuksissa, luottamusmiestapaamisissa, lähetyspiireissä, oppilaitoksissa, rippikouluissa sekä aikuisten ja lasten lähetysnäyttelyissä. Yhdessä kirkkomme muiden lähetysjärjestöjen tekemän työn ja seurakuntien lähetystyön nimikkosopimusten kanssa tämä toiminta on lähetysten perustyytä, jolla ylläpidetään ja vahvistetaan lähetysten asemaa seurakuntien elämässä.

Lähetystyön keskeisimmät koulutustapahtumat eli hiippakunnan lähetysseminaarit, neuvottelupäivät ja hiippakunnan lähetysseminaari järjestettiin edellisvuosien tapaan. Nuorten ja nuorten aikuisten toteuttama Rippikoulusafari, joka vieraili 33 rippikoulussa, on merkittävä lähetyskasvatuksen työmuoto. Kirkossamme tärkeäksi koettua nuorten aikuisten joukkoa hiippakunnan lähetystoimiston työntekijät tavoit-



tivat kymmenissä eri tilaisuuksissa yli 1500 henkeä. Jyväskylässä saatettiin keväällä päätökseen syksyllä 2009 aloitettu nuorille aikuisille suunnattu Suomen Lähetysseuran lähetystyön esikoulutuskurssi. Lähetystoimiston työn keskeisinä sisältöinä ovat lähetystietous, Raamattu ja rukouselämän hoitaminen.

Anglikaaninen johtajaretriitti, työntekijöiden hengelliseen hoitamiseen ja seurakunnan yhteisöluonteen ja missionaarisuuden vahvistamiseen pyrkivä koulutus, pidettiin 10.–15.10. Johtajaretriitti oli luonteeltaan ekumeeninen, sillä mukana oli vetäjiä Englannin anglikaanikirkosta.

Kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian kannatustilastoja vuodelta 2010 ei ole vielä saatavana. Vuonna 2009 hiippakuntien välisessä vertailussa Lapuan hiippakunta oli kolmannella sijalla, 11,73 €/seurakuntalainen (10,12 €/2005; 11,44 €/2006, 12,79 €/2007, 11,09 €/2008). Seurakuntien kannatus kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian toimijoille v. 2009 oli keskimäärin 11,84 €/seurakuntalainen.

2.4. Lapuan hiippakunnan toiminnallisen osaston tulevaisuustyöskentelyä

Lapuan hiippakunnan hiippakuntavaltuusto hyväksyi kesäkuussa uuden strategian vuoteen 2015. Strategia noudattaa Kirkon strategian rakennetta ja siinä määritellyjä arvoja. Toiminnan suuntaviivojen osalta yhteisiä teemoja on hahmotettu Lapuan hiippakunnan tilanteesta käsin. Strategia on kokonaisuudessaan liitteenä.

Seurakuntien toimintaympäristö on muuttumassa haasteellisemmaksi erilaisten, myös kirkon vastaisten ajatusten voimistuessa ja taloudellisten toimintaedellytysten niukentuessa. Vuoden 2010 aikana on hiippakuntasihteerien yhteisessä työskentelyssä keskitytty pohtimaan kirkollisen toimintaympäristön muutoksen seurauksia hiippakuntasihteereiden työhön ja työtapoihin.

Koulutusten sisällössä ja muissa seurakuntien työntekijöiden kohtaamisissa keskitytään kahteen ydinalueeseen; kirkon hengelliseen ytimen näkymiseen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Toiminnan näkökulmasta hengellisessä ytimessä ovat messun ja sakramenttien lisäksi, niistä kumpuava kirkollinen ajattelu. Seurakunnissa on pystyttävä toteuttamaan hengellistä perustehtävää yhä monimuotoisempien ajattelu- ja toimintatapojen keskellä. Vaikka seurakunnan ydinsanoma armahtavasta Kristuksesta pysyy muuttumattomana, on seurakunnissa pysähdyttävä miettimään ja rukoilemaan miten sille uskottu tehtävä voisi toteutua tämän hetken elämässä parhaalla mahdollisella tavalla. Vuorovaikutuksen kohdalla huomiota kiinnitetään erilaisiin seurakuntaelämän kohtaamistilanteisiin ja dialogisiin toimintamalleihin.

Seurakuntalaisten ottaminen aitoon työtoveruuteen viranhaltijoiden rinnalle vaatii tulevaisuudessa ajattelun ja työkäytäntöjen muutosta. Siinä kysytään vapaaehtoisuutta toimintaa syvempää sitoutumista seurakunnan perustehtävän toteuttamiseen sekä



lähiympäristössä että maailmanlaajuisessa kristillisessä kirkossa. Tämä sekä työntekijöiden että seurakunnan jäsenten ajattelun muutos vaatii hiippakunnan työntekijöiltä kykyä luoda koulutusta ja tukitoimia, joka edesauttavat uudenlaisen yhteyden vahvistumista. Kysymys ei ole vain käytännön tason asioiden hoitamisesta, vaan seurakunnan olemuksen syvemmästä ymmärtämisestä vaeltavana Jumalan kansana, jonka keskuudessa usko, toivo ja rakkaus näyttäytyvät elämän arjessa. Kotien ja yhteiskunnan antama kristillinen kasvatus ohenee. Kosketus hengelliseen elämään jää yhä enemmän seurakuntien varaan. Hiippakunnan seurakuntien vastuunkantajat tarvitsevat tukea hengellisen perustehtävän hoitamiseen. Lasten, nuorten ja perheiden parissa tehtävä seurakuntatyö tulevat olemaan yksi tulevaisuuden painopisteistä. Hiippakuntasihtööri Reijo Takamaa tarkastelee kohdassa 2.3.1. yksityiskohtaisemmin kasvatuksen alueen haasteita.

Juha Muilu

Hiippakuntadekaani



*Näillä mennään! Takana vas. Kai Jantunen, Jussi Lilja, Jukka Jämsén, Jussi Peräaho Keskelä vas. Johanna Ojala, Marja Saukkonen, Jorma Poskiparta, Simo Peura, Juha Muilu, Keijo Rintamäki, Terhi Nissilä Alhaalla vas. Anna-Maija Klemettilä, Johanna Korkeaniemi, Leena Hirvelä, Pirkko Nojonen ja Hilikka Mäkelä. (Osa työntekijöistä puuttuu kuvasta).
Kuva: Terhi Nissilä*



3. TYÖNTEKIJÄT JA LUOTTAMUSHENKILÖT

3.1. TUOMIOKAPITULI

Henkilöstö

Tehtävä ja vastuualue

Piispa

Simo Peura

- hiippakunnan kokonaisjohtaminen
- hiippakunnan hengellinen ja hallinnollinen johtaja
- pappisvihkimykset, papiston ohjaus ja tuki
- seurakuntien hyvän työyhteyden ja seurakuntien yhteistyön edistäminen

Piispan sihteeri

Leena Hirvelä

- piispan ohjelma- ja aikatauluasiat
- papiston nimikirjat

Hiippakuntadekaani

Paavo Haapakoski

(31.1.2010 saakka)

Juha Muilu (1.2.2010->)

- hiippakunnallisen toiminnan ja koulutuksen johtaminen
- työyhteisöjen kehittämisen koordinointi
- pastoraalikoulutuksen kokonaisuus
- diakonia-avustuspäätökset

Hiippakuntas sihteeri

Eija Harmanen

(30.9. saakka)

Terhi Nissilä

(vt. 1.10->)

- viestintä
- rippikoulu- ja oppilaitostyö
- projektitoiminta, Lapro
- työnohjaus ja hengellinen ohjaus
- työyhteisöjen kehittämistoiminta
- rovastikuntavastuu: Etelä-Pohjanmaa

Hiippakuntas sihteeri

Kai Jantunen

- Keski-Suomen seurakuntien keskinäisen yhteyden vahvistaminen, koulutus- ja kehittämistehtävät
- yhteydet K-S:n maakunnan alueen toimijoihin
- jumalanpalveluselämä ja seurakuntien ympäristöasiat hiippakunnan alueella
- varhaisnuorisotyö ja rippikoulutyö työalasihteerien rinnalla
- rovastikuntavastuu: Pohjoisen Keski-Suomen ja Jyväskylän rovastikunnat

Hiippakuntas sihteeri

Hilkka Mäkelä

(vs. 7.-15.4,

3.5-20.6, 31.8-3.9.

Sirpa Tirri)

- diakonia- ja yhteiskuntatyön tukeminen ja kehittäminen
- työnohjauksen koordinointi ja työnohjaus
- työyhteisöjen kehittäminen
- sielunhoidon koulutukset
- diakoniarahaston avustushakemusten valmistelu ja seuranta
- rovastikuntavastuu: Järvi-Pohjanmaa



Hiippakuntapastori

Jussi Peräaho

- pappistilanne, rekrytointi
- piispan teologinen sihteeri
- pastoraalikoulutus, mentorointi ja ohjauskoulutus
- oppilaitostyön verkostot
- retriittitoiminta
- rovastikuntavastuu: Parkanon ja Kauhajoen rovastikunnat

Hiippakuntas sihteeri

Reijo Takamaa

Terhi Nissilä

(vs. 21.7.–31.10)

- lapsi-, perhe- ja nuorisotyön tukeminen ja kehittäminen
- työkonsultoinnin ja työnohjauksen järjestely
- rovastikuntavastuu: Isonkyrön rovastikunta

Hiippakuntakanttori, sivutoiminen

Johanna Ojala

- kanttorien työn tukeminen
- jumalanpalvelus- ja kirkkomusiikki
- hiippakunnallinen musiikkitoiminta

Hiippakunnan lähetys sihteeri

(virka SLS:n, virkapaikka
Jyväskylä)

Jukka Jämsén

- seurakuntien lähetystyön tukeminen ja kehittäminen
- lähetystoimiston johtaminen ja seurakuntavierailujen organisointi

Lapuan piirin

kuurojenpappi

Marja Saukkonen

(virkapaikka Jyväskylä)

- viittomakielinen seurakunta työ
- yhteydenpito kuulovammaisten kouluihin ja järjestöihin
- seurakuntien tukeminen kommunikaatiovammaisten palveluun

Lakimiesasessori

Jussi Lilja

- neuvonta: seurakuntahallinto, VES, kirkkolainsäädäntö
- tuomiokapitulissa vireillä olevat asiat
- hallintopastoraali

Talouspäällikkö

Keijo Rintamäki

(1.4.–30.6.2010

Viransijaisina Anja

Maunumaa/Anna-

Maija Klemetilä)

- hiippakunnan taloushallinto
- Haapaniemen isännöitsijä
- seurakuntien talousneuvonta
- taloudellis-hallinnollisen henkilöstön mentorointi

Toimistos sihteeri

Anja Maunumaa

(osa-aikainen,

vs. Anna-Maija Klemetilä)

viransijainen 1.4. –

30.6.2010 Margit Saari)

- tuomiokapitulissa vireillä olevien asioiden kokoaminen
- koulutukseen ilmoittautuminen
- koulutuksen sihteeritehtävät
- laskutus
- arkistointi

**Vahtimestari**

Jorma Poskiparta

- puhelinvaihte
- osoiterekisteri
- saapuva ja lähtevä posti
- kotisivujen ylläpito
- avoimet virat

Haapaniemen kuntou-
tussihteeri, osatoiminen
Pirkko Noponen

- Haapaniemessä järjestettävät varhaiskuntoutuskurssit
- Elämäni kuntoon – kurssit

Liikuntapappi,
Eeva-Liisa Helle

- Kuortaneen urheiluopiston pappi (osarahoitus LAPROsta)
- liikuntariippikoulujen ohjaaminen ja kehittäminen
- liikuntakasvatus (nuoret aikuiset)
- liikuntakirkkojen kehittäminen

Kirkon Kauhajoki-hanke**Hankevastaava**

Markku Orsila (pappi)

- jälkihoitohankkeen koordinointi
- HeHu:n kehittäminen hiippakunnassa
- kriisikoulutus
- työnohjaus ja kehittäminen

HankesihteeriJohanna Korkeaniemi
(diakoni)

- SeAMK/Sedu, liiketoiminnan ja ravitsemisalan yksikön yhteydet (Kauhajoki)
- kriisikoulutus
- työnohjaus

Lisäksi Henkisen huollon (HeHu) kehitystyössä on toiminut kolme osa-aikais-ta hankesihteeriä. Nuorisotyönjohtaja Kari Hietämäki (20%), Pastorit Satu Konsti (50%, 10kk) ja Jaakko Linko (100%, 4kk)

Kauhajoen seurakuntapastori Tuomas Ala-Opas on ollut hanketyössä 1pv/vko keskittyen Kauhajoella seurakunnan ja oppilaitosten yhteistyöhön.



3.2. HAAPANIEMEN HIIPPAKUNTAKARTANO

emäntä

Liisa Kivisaari

- Haapaniemen emännuus
- Haapaniemen varaukset

apuemäntä

Tarja Ahola

keittiöapulainen

Anne Nikkola

sivutoiminen talonmies

Arja Ojala



Kuva: Juha Muilu



3.3. HIIPPAKUNNAN HENKILÖSTÖN KOKONAISKIRKOLLISET TEHTÄVÄT

Piispa Simo Peura

- Kirkolliskokouksen ja piispainkokouksen jäsen
- Kirkolliskokouksen perustevaliokunnan pj.
- Kirkkojen maailmanneuvoston keskuskomitean jäsen
- Kirkon ulkoasiain neuvoston jäsen
- Suomen Ekumeenisen Neuvoston jäsen ja hallituksen varajäsen
- Ekumeenisten yhteyksien työryhmän jäsen
- Kirkon lähetystyön toimikunnan pj.
- Kirkon vastuullisen sijoittamisen neuvottelukunnan pj.

Hiippakuntadekaani Paavo Haapakoski 31.1. saakka, Juha Muilu 1.2.–

- Porin diakonissalaitoksen säätiön valtuuskunta (Haapakoski)
- Joensuun yliopiston soveltavien opintojen (teologia) neuvottelukunta, JoY
- Jyväskylän kr. opiston säätiön hallitus, pj. (Haapakoski)
- Jyväskylän kr. opiston säätiön valtuuskunta, pj. KH (Haapakoski)
- Opiskelijat kirkon työpaikoille -jatkoryhmä, pj. KH (Haapakoski)
- Kirkon koulutuskeskuksen toimikunta, vpj (Muilu)

Hiippakuntasihtööri Eija Harmanen

- Kirkkohallituksen tilastotyöryhmä, KH
- Kauhajoki-hankkeen ohjausryhmä, E-P:n sairaanhoitopiiri
- Kirkon maaseututoimikunta, KH
- Kirkon kriisiviestinnän valtakunnallinen verkosto, KT



*Eija Harmanen siirtyi hiippakuntasihtöörin virasta Perheasiain neuvottelukeskukseen johtajaksi Seinäjoelle.
Kuva: Jussi Peräaho*



Hiippakuntasihteeri Kai Jantunen

- Aikuiskatekumenaattityöryhmä, KH/KKN
- Suomen Lähetysseuran Johtokunta, SLS
- PTK – poikien ja tyttöjen keskus, hallitus
- Partaharjusäätiön hallintoneuvosto, pj.
- jumalanpalveluselämä rakennemuutosseurakunnissa –työryhmä, KH/KJM

Hiippakuntasihteeri Hilka Mäkelä

- Pyhä – kirkon yhteinen painopiste 2010–2012 neuvottelukunta, jäsen, KH
- Yhteisvastuukeräyksen keräystoimikunta, varapuheenjohtaja, Kirkkopalvelut
- Paja-hanke, ohjausryhmä, jäsen KH/KDY
- Kirkon vankilasielunhoidon neuvottelukunta, jäsen, KH

Hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa

- Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelukokous, KKN
- Kirkon nuorisotyön koulutuksen seurantaryhmä KKN ja KK
- Varhaisnuorisotyön kehittämissasiakirjan työryhmä, puheenjohtaja KKN
- Seurakuntien Lapsityön Keskus ry:n neuvottelukunta
- Etelä-Pohjanmaan lapset, nuoret ja lapsiperheet –kehittämishanke (Kaste), ohjausryhmä, Seinäjoki
- Pohjanmaan nuorisoalan koulutus- ja kehittämiskeskus, ohjausryhmä, Etelä-Pohjanmaan opisto, Ilmajoki
- Perhetyön kehittämishanke, ohjausryhmä, Lapuan kristillinen opisto
- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun humanistisen ja kasvatustieteiden neuvottelukunta, Ylivieska
- Liikuntapappi –hankkeen ohjausryhmän pj., Kuortaneen urheiluopisto

Hiippakuntapastori Jussi Peräaho

- Joensuun yliopiston soveltavien opintojen (teologia) neuvottelukunta, JoY, varajäsen

Hiippakuntakanttori Johanna Ojala

- Jumalanpalvelusvastaava, KK

Kuurojenpappi Marja Saukkonen

- Kirkon kuurojenpappien asiantuntijatyöryhmä KDY

Haapaniemen kuntoutussihteeri Pirkko Noponen

- Kuntien eläkelaitoksen (Keva) Kirkon varhaiskuntoutus

Hankevastaava Markku Orsila, Kirkon Kauhajoki-hanke

- kirkolliskokouksen jäsen
- kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan jäsen
- evl.fi -palvelun ja Hengellinen elämä verkossa -hankkeen johtoryhmän varajäsen
- AKI:n valtuuston jäsen
- Crux -lehden toimituskunnan jäsen



Tuomiokapitulin kollegio myönsi kuusi uutta rovastin arvonimeä sekä palkitsi lehtitunnukset erityisnuorisotyöntekijä Pekka Turtiaisen. Kuva: Jussi Peräaho

3.4. TUOMIOKAPITULIN KOLLEGIO

Puheenjohtajana piispa
Varapuheenjohtaja, tuomiorovasti
Pappisasessori, Äänekosken seurakunnan kirkkoherra
Pappisasessori, Kauhajoen seurakunnan kirkkoherra

Tuomiokapitulin maallikkojäsen
Hiippakuntadekaani

Lakimiesasessori

Läsnäolo- ja puheoikeus
hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja

Sihteerinä
- taluspäällikkö
- toimistosihteerit 1.4.-30.6.2010

Simo Peura
Juha Ikola
Jukka Kuparinen
Jouko Ala-Prinkkilä
(31.7. saakka)
Heikki Sariola
(1.8.-31.12.2010)
Kaarina Mieskonen
Paavo Haapakoski
(31.1. saakka)
Juha Muilu 1.2.-
Jussi Lilja

Jouko Ylinen

Keijo Rintamäki
Anja Maunumaa ja
Anna-Maija Klemettilä



3.5. KIRKOLLISKOKOUSEDUSTAJAT

Kirkolliskokousedustajat 2008–2012

Kirkolliskokouksen maallikkoedustajat: agrologi Johannes Leppänen, Saarijärvi, lähetystyön kasvatussihteeri Mikko-Matti Rinta-Harri, Jalasjärvi, tutkija Signe Jauhiainen, Jyväskylä, toimituspäällikkö Maiju Lemettinen, Lapua, kaivinkoneenkuljettaja Mauno Jouppi, Isokyrö, projektipäällikkö Pertti Reinikainen, Jyväskylä ja maakuntaneuvos Antti Niemi-Aro, Kauhajoki.

Kirkolliskokouksen pappisedustajat: kirkkoherra Tapio Luoma, Seinäjoki, kirkkoherra Jukka Keskitalo 31.7.2009 saakka ja siitä eteenpäin kirkkoherra Heikki Sariola, Jyväskylä ja korkeakoulupappi, hankevastaava Markku Orsila, Seinäjoki.

3.6. HIIPPAKUNTAVALTUUSTO 2008–2012 JA MUITA LUOTTAMUSTEHTÄVIÄ

Kirkkohallituksen jäsen

Agrologi Johannes Leppänen, Kannonkoski

Kirkon työmarkkinalaitos (KIT) 2006–2009, 2010–

Liisa Talvitie, varatuomari, Seinäjoki, KIT:n valtuuskunnan puheenjohtaja

Hiippakuntavaltuusto 2008–2012

Hiippakuntavaltuuston maallikkojäsenet: maanviljelijä Jouko Ylinen, Seinäjoki /Nurmo, yrittäjä Matti Kuvaja, Seinäjoki, päätoimittaja Tuomas Hänninen, Äänekoski, vanhusasian valtuutettu Pauliina Takala, Muurame, emäntä Marjatta Hynynen, Jyväskylä, naistyön koordinaattori Marjaana Kotilainen, Viitasaari, agronomi Tuomo Riihonen, Keuruu, johtava diakoniatyöntekijä Pirjo Sariola, Kurikka, maatalon emäntä Leena Ilkka, Lapua, erityisopettaja Vuokko Kirsilä, Evijärvi, puutarhuri Simo Tarvainen, Jyväskylä, opettaja Juha Venäläinen, Jyväskylä, emäntä Eeva Mäki, Kauhava/Ylihärmä, erikoiseläinlääkäri Anna-Maija Renko, Kauhava.

Hiippakuntavaltuuston pappisjäsenet: Teija Laine, Jyväskylä, Esko Kallio, Alajärvi, Ulla Latomäki, Lapua, Antti Heinola, Uurainen, Antti Hiltunen, Viitasaari, Hannu Haukkala, Virrat ja Arto Lehtineva, Vaasa.

Lääninrovastit

Tapio Luoma
Pauli Kaivosoja
Krister Koskela
Jouko Ala-Prinkkilä
vt Lauri Annala

Etelä-Pohjanmaan rovastikunta
Järvi-Pohjanmaan rovastikunta
Isonkyrön rovastikunta
Kauhajoen rovastikunta, virkavapaa
1.9.2009-31.12.2010



Erkki Hirvi
Jukka Keskitalo
vt. Simo Lampela
Olavi Vuori

Parkanon rovastikunta
Jyväskylän rovastikunta, 31.7.2010 saakka
1.8.2010 lukien
Pohjoisen Keski-Suomen rovastikunta

3.7. HIIPPAKUNNALLISET TYÖRYHMÄT

Jumalanpalvelus- ja musiikkityöryhmä

Kirkkoherra Heikki Sariola, Kurikka, lääninrovasti Jukka Kuparinen, Äänekoski, kanttori Marja Pellinen, Vaasa, hiippakuntakanttori Johanna Ojala, Seinäjoki, nuorisotyönohjaaja Sami Nortunen, Seinäjoki/Ylistaro ja hiippakuntasihteeri Kai Jantunen, Jyväskylä.

Tehtävä: Arvioida jumalanpalveluselämän koulutus- ja kehittämistarpeita ja koulutuksen toteuttamisen tapoja hiippakunnan tasolla.

Kuntoutustyön työryhmä

Diakonissa Pirkko Noponen, liikunnanohjaaja Tintti Lehtinen, kuntoutuslääkäri Sirpa Saarinen, lakimiesasessori Jussi Lilja.

Tehtävä: Suunnitella ja järjestää Kirkon varhaiskuntoutuskurssit Haapaniemessä.

Nuoret aikuiset -tukiryhmä

Nuorten aikuisten projektin työntekijä Timo Nerikko (Vaasan suom. srk), korkeakoulupappi Aila Orsila (Seinäjoki) ja oppilaitospappi Kimmo Nieminen (Jyväskylä) sekä liikuntapappi Eeva-Liisa Helle ja hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa.

Tehtävä: Seurata ja kehittää Nuorten aikuisten osallisuutta kirkon elämään Lapuan hiippakunnan alueella.

Nuorisotyön koulutustoiminnan tukiryhmä

Kirnu-järjestöjen työntekijät hiippakunnassa: Mikko-Matti Rinta-Harri, SLS, Jalasjärvi, Matti Piitulainen, PTK, Kurikka sekä kasvatuksen hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa.

Tehtävä: Suunnitella ja toteuttaa hiippakunnan alueella nuorisotyön ja kasvatuksen tapahtumia ja koulutustilanteita yhteistyössä seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Rekrytointityöryhmä

Hiippakuntapastori Jussi Peräaho, pj, hiippakuntakanttori Johanna Ojala, hiippakuntasihteeri Reijo Takamaa ja hiippakuntasihteeri Hilikka Mäkelä.

SPIHI-tukiryhmä 2008–2011

Diakoni, retriitinohjaaja Tuuli Tamminen-Syrjälahti, Kauhajoki, vs. kappalainen, retriitinohjaaja Jouni Sirviö, Keuruu, sairaalapastori, retriitinohjaaja Tapani Renko, Kauhava/Härmä, erikoissairaanhoidtaja, retriitinohjaaja Ritva Leppäaho, Alajärvi, koulut-



taja, pastori, retr.ohj., Pirjo Salminen, Jyväskylä /Saarijärvi sekä hiippakuntapastori Jussi Peräaho ja hiippakuntasihteeri Eija Harmanen, tarvittaessa myös Kai Jantunen.

Tehtävä: pohtia ja vahvistaa spiritualiteetin ja hiljaisuuden viljelyn ulottuvuuksia Lapuan hiippakunnassa.

Viestinnän työryhmä 2008–2012

Tiedottaja, mediayrittäjä Heli Karhumäki, Lapua , tiedottaja, FM Janne Könönen, Jyväskylä, pastori, TM Tiina Talvitie, Ähtäri (Kirkon ulkosuomalaistyöhön 1.4.-), päätoimittaja Aarne Plukka, Alavus/Kuortane, vs. tiedotuspäällikkö Minna Ylimäki, Seinäjoki ja Eija Harmanen, hiippakuntasihteeri.

Tehtävä: Viestinnän kentän seuraaminen ja hiippakunnallisen viestinnän kehittäminen sekä seurakuntien viestinnän tukeminen.

Ympäristötyöryhmä

Pastori Marjo Niskanen, Seinäjoki, pj., puistopäällikkö Antti Pekuri, Jyväskylä, kiinteistöpäällikkö Heikki Kangas, Keuruu, lakimiesasessori Jussi Lilja ja hiippakuntasihteeri Kai Jantunen.

Tehtävä: Vahvistaa ympäristönäkökulmaa seurakuntien työssä. Käsitellä seurakunnista tulevat ympäristödiplomihakemukset ja vastata ympäristödiplomien arvioijien kouluttamisesta yhteistyössä Kirkkohallituksen kanssa.

Tuomiokapitulin ympäristötoimikunta

pj. Kai Jantunen, Eija Harmanen, siht., jäseninä Liisa Kivisaari, Arto Ojala, Jorma Poskiparta ja Keijo Rintamäki.

Tehtävä: Tarkastella hiippakuntatyön ympäristövaikutuksia ja vahvistaa ympäristönäkökulmaa hiippakunnan työssä eri toimipisteissä.

Kirjuri tukirengas

Etelä-Pohjanmaan rovastikunta; Kaija Poskiparta (pj), Lapuan tsrk, Isonkyrön rovastikunta; Jaana Vuorinen, Vaasan ssrc, Kauhajoen rovastikunta; Liisa Mäkitalo, Kauhajoen srk, Parkanon rovastikunta; Arja Tuuri, Parkanon srk, Järvi-Pohjanmaan rovastikunta; Marita Hursti, Ähtäri srk, Pohjoisen Keski-Suomen rovastikunta; Marjaana Raitonen, Saarijärven srk ja Jyväskylän rovastikunta; Anu Ihalainen, Jyväskylän srk. Varajäseniä ovat Helena Nummijärvi Karvian/Honkajoen srk ja Teija Arjavalta, Virtain srk.

Tehtävä: Tukirengaan tehtävänä on Kirjuri-jäsentietojärjestelmän puhelin- ja sähköpostineuvonta, opastus-, sijaistus- ja kouluttajatoiminta.



LAPUAN HIIPPAKUNNAN STRATEGIA vuoteen 2015

Lapuan hiippakunta - osallisuuden yhteisö

HIIPPAKUNNAN TEHTÄVÄ

Kirkon tehtävä on kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuoda elämään kestävä perusta ja rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Hiippakunta edistää kirkon tehtävän toteutumista ja vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan.

KIRKON ARVOT

Pyhän kunnioitus

Kunnioitamme pyhää kolmiyhteistä Jumalaa
Tunnustamme Jeesuksen Kristuksen ainoalaatuisuuden
Näemme Jumalan kuvan ihmisessä ja ihmisen syntisyyden
Tunnistamme pyhyiden kaipauksen muissa uskonnoissa

Vastuullisuus

Huolehdimme lähimmäisistämme
Varjelemme luomakuntaa
Käytämme kaikkia voimavaroja vastuullisesti
Tavoittelemme kohtuullisuutta elämäntavoissa

Oikeudenmukaisuus

Taistelemme oikeudenmukaisuuden puolesta
Puolustamme heikkojen ja syrjäytyneiden oikeuksia
Ratkaisemme asiat tasapuolisesti ja kaiken tarkastelun kestävästi

Totuudellisuus

Puhumme rohkeasti Jumalasta
Uskomme ja elämme niin kuin opetamme
Pidämme kirkon toiminnan avoimena ja hallinnon läpinäkyvänä



HIIPPAKUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA HIIPPAKUNTAAN KOHDISTUVAT ODOTUKSET

1. Henkinen ja hengellinen toimintaympäristö

Kirkon sisäinen keskustelu opista ja etiikasta on kärjistynyt. Tämä hämärtää kirkon hengellisen ydinsanomien selkeyttä. Sanan ja sakramenttien äärelle kokoontuvassa uskon ja rakkauden yhteisössä kysymys hengellisen ytimen luonteesta muuttuu yhä polttavammaksi.

Kirkkoon suhtaudutaan pääosin myönteisesti, mutta pyrkimys valikoida kirkon opetuksesta vain itselle sopivia ajatuksia ja henkinen irtautuminen kirkon opetuksesta voimistuu. Uskonnollinen kieli ja arkipuhe etäännyvät toisistaan Perinteinen kirkokoyhteisöllisyys muuttuu samoin ajattelevien pieniyhteisöllisyydeksi tai yksilökeskeiseksi elämänsenteeksi.

Ajankäytön näkökulmasta levon ja toiminnan raja on hämärtyneet. Viikkorytmissä pyhäpäivän vieton merkitys pienenee.

Monikulttuurisuus ja erilaisten uskontojen läsnäolo näkyvät suuremmissa keskuksissa.

2. Väestömuutokset

Hiippakunnan maakuntien sisällä voimakas muuttoliike kohti maakuntakeskuksia jatkuu. Niistä etäällä sijaitsevilla seurakunnilla väkiluku vähenee ja keski-ikä kohoaa. Vastuu kirkon jäsenyydestä kuuluu jokaiselle seurakunnalle. Jäsenyydestä luopumisen seuraukset kohdistuvat suuriin, muuttajia vastaanottaviin seurakuntiin.

3. Henkilöstö, rekrytointi ja vapaaehtoistyö

Seurakuntien henkilöstön ikääntymässä työelämästä siirtyy suuri joukko eläkkeelle. Samaan aikaan seurakuntien taloudelliset mahdollisuudet näyttävät heikentyvän. Tämä kaikki muuttaa seurakuntien toimintakulttuureja ja rakenteita.

Palkattujen viranhaltijoiden määrä vähenee. Kiinnostus seurakuntien palvelukseen hakeutumiseen vähenee. Rekrytointihaaste voimistuu ensimmäisenä kaukana maakuntakeskuksista olevissa seurakunnissa.

Vapaaehtoistyön merkitys korostuu viranhaltijoiden vähetessä.

4. Talous ja hallinto

Kirkon henkilöstö- ja taloushallinnon uudistus (HeTa), kirkon tietohallinnon uudelleenorganisointi (IT-alueet) ja kirkon yhteinen jäsentietojärjestelmä (Kirjuri) sekä kunta- jaon muutosten aiheuttamat seurakuntien rakennemuutokset vaikuttavat talouden ja hallinnon käytänteisiin. Yhteistyö seurakuntien välillä tulee lisääntymään.

Jäsenmäärän vähentyminen ja voimakas muuttoliike sekä syrjäisten seurakuntien jäsenten keski-ikä nousu vaikuttavat seurakuntien rahoitus pohjaan.



5. Hiippakunnan alue

Hiippakunnan alueella on 47 seurakuntaa, viiden maakunnan alueelta. Seurakuntaliitokset voivat ennakoimattomalla tavalla muuttaa hiippakuntarajoja. Myös jo tapahuneissa seurakuntaliitoksissa joudutaan tarkastelemaan kokonaisuutta uudelleen. Hiippakunnan alueen seurakuntien jäsenmäärä ja taloudellinen tilanne vaihtelevat huomattavasti.

6. Hiippakuntakartano

Haapaniemen hiippakuntakartano sijaitsee hiippakunnan kannalta keskeisellä paikalla. Se tukee hiippakunnan toimintaa ja yhtenäisyyttä. Hiippakuntakartano palvelee myös kokonaiskirkkoa.

HIIPPAKUNTA VUONNA 2015 (Visio)

Vuonna 2015 Lapuan hiippakunnan seurakuntien jäsenet näkevät kirkkonsa arvon ja kuulevat siellä Jumalan äänen. Kirkkoon tullaan löytämään vastauksia elämän suuriin kysymyksiin ja sieltä lähdetään palvelemaan Jumalan maailmaa.

Hiippakunnan ja seurakuntien yhteistyö toimii hyvin. Seurakunnat kokevat yhteistyön vahvistavan niitä kirkon perustehtävän toteuttamisessa.

TOIMINNAN SUUNTAVIIVAT VUOTEEN 2015

Hengellinen elämä vahvistuu

- Tuemme seurakuntia keskittymään uskon, toivon ja rakkauden ytimeen.
- Lisäämme hiippakunnan koulutuksiin hengellisen elämän näkökulmia.
- Rohkaisemme seurakuntia ja olemme valmiit itse keskustelemaan uskosta. Korostamme yksinkertaista uskoa Kristuksen sovitustyöhön.
- Edistämme koulutuksen keinoin kirkkovuoden jumalanpalveluselämän monipuolistamista.
- Tuemme seurakuntia tarjoamaan ihmisille kokemuksia Pyhän Jumalan läsnäolosta levossa, hiljaisuudessa ja hartaudessa.
- Liitymme kirkon Pyhä-teemavuosiin kehittämällä koulutuksen sisältöjä.
- Haastamme seurakuntia kristillisen uskon ja rakkauden rohkeaan näkymiseen ihmisten kesellä.
- Vaalimme yhteyttä herätysliikkeisiin.

Huolehdimme heikommista ja kannamme maailmanlaajaa vastuuta

- Tuemme seurakuntien diakoniatyötä huomioimaan toiminnassaan ikääntyvien ihmisten tuen.
- Tuemme ja rahoitamme hankkeita, joissa ehkäistään syrjäytymistä ja vahvistetaan lähimmäisyyttä.
- Edistämme kirkon ja seurakuntien kansainvälistä työtä (lähetyt, maahanmuutta-



jatyö, kansainvälinen diakonia, ystävyystoiminta ja ekumeeninen työ).

- Kannustamme seurakuntia laatimaan ympäristöohjelmia, seuraamaan niiden toteutumista ja huomioimaan ympäristökysymykset kaikessa toiminnassa.

Vahvistamme kirkon jäsenyyden merkitystä

- Tuemme sekä väestöä luovuttavia että vastaanottavia seurakuntia konstailematomaan seurakunnan perustehtävästä nousevaan vuorovaikutukseen omassa toimintaympäristössään.

- Rohkaisemme kaikkia seurakuntia olemuksestaan käsin vuorovaikutukseen ja ihmisten erilaisten kysymysten kohtaamiseen

- Autamme seurakuntia näkemään uudella tavalla vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia.

- Pidämme säännöllisesti yhteyttä kirkollisille aloille kouluttaviin oppilaitoksiin sekä niissä opiskeleviin.

- Kehitämme yhteistyötä harjoitteluseurakuntien kanssa.

Viemme viestiä

- Tuemme seurakuntia monipuolisen kristillisen viestinnän, myös verkkoviestinnän, kehittämisessä koulutuksen ja konsultoinnin keinoin.

- Huolehdimme, että suhteet mediaan ovat avoimet ja luontevat.

- Tuemme seurakuntien sisäisen viestinnän kehittämistä.

Rakenteet palvelevat perustehtävää

- Rohkaisemme rovastikuntia toimimaan seurakuntien välisen yhteistyön kehittäjinä.

- Autamme seurakuntia luomaan erilaisia yhteistyömalleja virkojen ja käytännön yhteistyön toteuttamiseen.

- Olemme aktiivisesti mukana seurakuntien rakennemuutosneuvotteluissa.

- Tuemme hallinnossa ja taloudessa toimivaa henkilöstöä konsultoinnin ja koulutuksen keinoin.

- Tarjoamme välineitä henkilöstön työhyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen.

- Tuemme seurakuntia rakennemuutosprosesseissa tarvittavin toimin.

- Hyödynnämme täysipainoisesti hiippakuntakartanoa koulutus-, kohtaamis- ja hiljentymispaikkana.

- Kehitämme pitkäjänteisesti hiippakuntakartanossa tapahtuvaa toimintaa.

Kirkon uudistuminen jatkuu

- Edistämme hiippakunnan oman toiminnan arviointia ja uudistumista palvelemaan seurakuntien tehtävää.

- Luotamme siihen, että Jumala siunaa ja uudistaa kirkkoaan.



LAPUAN HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPITULI TULOSLASKELMA 1.1. – 31.12.2010

VARSINAINEN TOIMINTA	2010	2009
Toimintatuotot		
Maksutuotot	241.037,37	218.485,32
Vuokratuotot	10.907,05	10.947,16
Kolehdit ja lahjoitustuotot	43.956,82	34.285,52
Tuet ja avustukset	2.586,23	2.399,57
Muut tuotot	9.208,80	8.886,00
Toimintatuotot	307.696,27	275.003,57
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-761.946,64	-707.522,17
Sosiaalivakuutusmaksut	-239.181,27	-226.542,80
Muut henkilöstökulut	2.028,87	3.141,38
Henkilöstökulut	-999.099,04	-930.923,59
Palvelujen osto	-442.623,18	-409.614,20
Vuokrat ja vastikkeet	-106.047,09	-107.364,24
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63.395,72	-67.178,61
Avustukset ja toimintarahat	-58.946,82	-68.798,79
Muut kulut	-177,08	-284,57
Toimintakulut	-1.670.288,93	-1.584.164,00
TOIMINTAJÄÄMÄ	-1.362.592,66	-1.309.160,43



LAPUAN HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPITULIN RAHASTO TULOSLASKELMA 1.1. – 31.12.2010

VARSINAINEN TOIMINTA	2010	2009
Toimintatuotot		
Maksutuotot	45.487,75	40.122,80
Kolehdit ja lahjoitustuotot	37.920,41	44.534,52
Tuet ja avustukset	12.152,49	13.411,14
Sijoitustuotot	32.862,63	78.682,57
Toimintatuotot	128.423,28	176.751,03
Toimintakulut		
Palvelujen ostot	-8.126,11	-13.610,09
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-495,87	-138,65
Avustukset ja toimintarahat	-65.545,00	-73.268,23
Toimintakulut	-74.166,98	-87.016,97
Siirto rahastoon	-54.256,30	-89.734,06
TOIMINTAJÄÄMÄ	0	0



LAPUAN HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPITULIN RAHASTO TASE 31.12.2010

VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	37.455,57	19.844,74
Rahoitusarvopaperit		
Osakerahastot	308.588,36	264.928,82
Korkorahastot	210.406,54	220.095,74
	518.994,90	485.024,56
Rahat ja pankkisaamiset	34.123,10	31.447,97
Yhteensä	590.573,57	536.317,27
 VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Pääoma	536.317,27	446.583,21
Tilikauden yli-/alijäämä	54.256,30	89.734,06
	590.573,57	536.317,27
Yhteensä	590.573,57	536.317,27



Lapuan hiippakunnassa on 47 seurakuntaa, jotka muodostavat 7 ro-
vastikuntaa. Seurakunnat sijaitsevat viiden maakunnan, Pohjanmaan,
Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Hämeen ja Pohjois-Sata-
kunnan alueella. Seurakuntiin kuuluu 450 000 jäsentä ja kirkon pal-
veluksessa on noin 1500 työntekijää.



Lapuan hiippakunnan tuomiokapituli

Piispankatu 2 • PL 60 • 62101 LAPUA
Puh. 0207 630 910 • fax 0207 630 911
www.lapuanhiippakunta.fi
e.mail: lapua.tuomiokapituli@evl.fi



Jyväskylän toimisto

Kauppakatu 19 C, 3. krs • 40100 Jyväskylä
puh. (0400) 398 168 • fax (014) 211 421

ISSN 0359-7857

Oy Fram Ab - 2011